

# YEŞİL HABERLER

ARALIK 2023

EĞİTİM VE EKONOMİK ARAŞTIRMALAR ŞUBESİ



inatör Başkanı  
ikret Kileci

## ARALIK AYI

### YEŞİL HABERLER BÜLTENİ

- Avrupa Komisyonu tarafından Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'na (Carbon Border Adjustment Mechanism) ilişkin sıkça sorulan sorular ve cevapları yayımlanmıştır. Metinde AB'nin neden bir Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması uyguladığı, SKDM'nin nasıl çalıştığı, SKDM'nin hangi sektörleri kapsadığı, SKDM Yönetmeliği'nin hangi mallara uygulandığına dair bilgiler yer alırken, raporlama ile ilgili sorumluklara, her bir SKDM sektörü tarafından hangi gömülü emisyonların raporlanması gerektiğine, üçüncü bir ülkede ödenen karbon fiyatı SKDM'den nasıl indirileceği gibi sorulara cevaplar verilmiştir. [Ayrıntılar...](#)
- Avrupa Parlamentosu ile Konsey arasında Sürdürülebilir Ürünler için Ekolojik Tasarım Yönetmeliği ilişkin anlaşmaya varılmıştır. Yeni yasa, neredeyse 20 yıldır AB'deki ürünlerin enerji verimliliğinin artırılmasını başarıyla sağlayan mevcut Ekolojik Tasarım Direktifi'nin üzerine inşa edilecek olup, sürdürülebilir ürünlerin daha uzun süre dayanmasını, enerji ve kaynakların daha verimli kullanılmasını, onarımı ve geri dönüştürülmesinin daha kolay olmasını, daha az endişe verici madde içermesini ve daha fazla geri dönüştürülmüş içerik içermesini sağlayarak, sürdürülebilir ürünlerin AB'de yeni norm haline gelmesine yardımcı olacak yönetmelik, aynı zamanda AB'nin iç pazarında sürdürülebilir ürünler için eşit şartlar sağlayacak ve sürdürülebilir ürünler sunan işletmelerin küresel rekabet gücü güçlendirilecektir. Komisyon, özellikle AB'nin iklim, çevre ve enerji verimliliği hedefleriyle ilgili kapsamlı bir analiz ve kriterlere dayanarak belirlenen bir ürün listesini kabul edecek ve düzenli olarak güncelleyeceğini ve bu şekilde hangi ürünlerin ne zaman kapsanacağı konusunda öngörülebilirlik ve şeffaflık sağlanacağını belirtmiştir. Tekstil (özellikle giysi ve ayakkabı), mobilya (şilteler dahil), demir ve çelik, alüminyum, lastikler, boyalar, yağlayıcılar ve kimyasalların yanı sıra enerjiyle ilgili ürünler, BİT ürünleri ve diğer elektronik ürünleri de içeren son derece etkili ürünlere öncelik verileceği açıklanmıştır. Yönetmelik, Avrupa Parlamentosu ve Konsey'in resmi kabulü sonrasında 20 gün içinde yürürlüğe girecektir. [Ayrıntılar...](#)

- Birleşmiş Milletler Çevre Programı (United Nations Environment Programme, UNEP) tarafından sera gazı emisyonlarındaki gelecekteki eğilimlere bakmak ve küresel ısınma sorununa potansiyel çözümler sunmak üzere hazırlanan Emisyon Açığı Raporu 2023'e göre sıcaklıklar yeni zirvelere ulaşıyor, ancak dünya (bir kez daha) emisyonları azaltmada başarısız oluyor ve dünyanın çok daha büyük bir sıcaklık artışına doğru gittiğini tespit ediyor. Rapor, 2030 Paris Anlaşması kapsamında yapılan koşulsuz ulusal olarak belirlenmiş katkıların (NDC'ler) azaltılması çabalarının tam olarak uygulanması ve devam ettirilmesinin, dünyayı bu yüzyılda sıcaklık artışını 2,9°C ile sınırlama yoluna sokacağını ortaya koyuyor. Koşullu NDC'lerin tam olarak uygulanması, bunu 2,5°C'ye düşüreceği ve halihazırda gördüğümüz yoğun iklim etkileri göz önüne alındığında, her iki sonuç da arzu edilen bir sonuç olmadığını belirtiyor. Raporda, 2015 yılında Paris Anlaşması'nın kabul edildiği tarihte yürürlükteki politikalara göre 2030 yılındaki sera gazı emisyonlarının yüzde 16 oranında artacağı öngörüldüğü, bugün öngörülen artışın ise yüzde 3'tür. Ancak, öngörülen 2030 sera gazı emisyonlarının Paris Anlaşması 2°C hedefi için yüzde 28, 1,5°C hedefi için ise yüzde 42 oranında düşmesi gerektiği belirtilmektedir. [Ayrıntılar...](#)
- Dünya Bankası, Türkiye'nin elektrik iletim altyapısına yönelik önemli bir yatırım planı için 750 milyon dolara kadar taahhütte bulunduğunu duyurdu. Türkiye'nin önümüzdeki 12 yıl içinde kurulu yenilenebilir kapasitesini üç katına çıkarması, yani 60 gigawatt'lık yenilenebilir enerji üretimine karşılık gelmesi için sağlam bir plan şu anda devam ettiği belirtildi. Amacı, ülkeyi sürdürülebilir bir süre boyunca karbondan arındırmaya yardımcı olmak olan projenin üretim, iletim ve dağıtım giderleri dikkate alındığında projenin 12 yılda maliyeti yaklaşık 100 milyar dolar olacağı ve bunun 60-75 milyar doları üretime, 10 milyar doları iletim ve 8-10 milyar doları dağıtıma mal olacağı belirtildi. [Ayrıntılar...](#)

- 23 Şubat 2022'de AB Komisyonu, Avrupa Parlamentosu'na ve Konsey'e Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi teklifi sunmuştu. Konsey genel yaklaşımını 1 Aralık 2022'de kabul etti. Aralık 2023'te ise Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu, çevre ve insan haklarını korumayı hedefleyen Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi'nde anlaşmaya vardı. Direktif, büyük şirketlerin, şirketin üretim yönündeki iş ortaklarını ve kısmen de dağıtım veya geri dönüşüm gibi alt faaliyet faaliyetlerini kapsayan faaliyet zincirlerinin çevre ve insan hakları üzerindeki fiili ve potansiyel olumsuz etkilerine ilişkin yükümlülüklerine ilişkin kuralları belirlemektedir. Direktif aynı zamanda bu yükümlülüklerin ihlaline ilişkin cezalara ve hukuki sorumluluğa ilişkin kuralları da ortaya koymaktadır; şirketlerin iş modellerinin ve stratejilerinin iklim değişikliğine ilişkin Paris Anlaşması ile uyumlu olmasını sağlayacak bir plan benimsemelerini gerektirmektedir. Anlaşma, direktifin kapsamını 500'den fazla çalışanı olan ve dünya çapında net cirosu 150 milyon Euro'nun üzerinde olan büyük şirketlere yönelik olarak belirlenmiştir. AB dışı şirketler için, direktifin yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl içinde AB'de 150 milyon Euro'nun üzerinde net ciroya sahip olmaları durumunda geçerli olacaktır. Direktif, büyük şirketlerin iklim değişikliğinin azaltılmasına yönelik bir geçiş planını en iyi çabayı göstererek benimsemesi ve yürürlüğe koyması için gerekli araçları sağlama yükümlülüğüne ilişkin hükümleri güçlendirmektedir. [Ayrıntılar...](#)
- 30 Kasım – 12 Aralık 2023 tarihleri arasında Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai şehrinde gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 28. Taraflar Konferansı'nda (COP 28) "fosil yakıtlardan uzaklaşmaya" yönelik bir yol haritasını onaylandı. Bununla birlikte, iklim değişikliğine karşı savunmasız ve gelişmekte olan ülkeleri desteklemek amacıyla tasarlanan kayıp ve hasar fonu, hayata geçirildi. Yaklaşık 120 ülke, insanların sağlığını artıran iklim etkilerinden korumaya yönelik eylemleri hızlandırmak için COP28 BAE İklim ve Sağlık Bildirgesini destekledi; 130'dan fazla ülke, iklim değişikliğiyle mücadele ederken gıda güvenliğini desteklemek için COP28 BAE Tarım, Gıda ve İklim Bildirgesi'ni imzaladı; Küresel Soğutma Taahhüdü, soğutmayla ilgili emisyonları bugünden itibaren %68 oranında azaltmak için 66 ülke tarafından onaylandı.

[Ayrıntılar...](#)

- Konsey, AB'de ambalaj ve ambalaj atıklarına ilişkin bir düzenleme önerisi üzerinde anlaşmaya vardı. Düzenlemenin amacı, AB'de üretilen ambalaj atıklarındaki artışın üstesinden gelmek, aynı zamanda ambalaj iç pazarını uyumlu hale getirmek ve dögüsel ekonomiyi güçlendirmektir. Teklif, ambalajın tüm yaşam döngüsünü dikkate alırken, tüm ambalajların geri dönüştürülebilir olmasını ve endişe verici maddelerin varlığının en aza indirilmesini zorunlu kılarak ambalajın güvenli ve sürdürülebilir olmasını sağlamaya yönelik gereklilikleri belirlemektedir. Atık hiyerarşisine uygun olarak teklif, bağlayıcı yeniden kullanım hedefleri belirleyerek, belirli tek kullanımlık ambalaj türlerini kısıtlayarak ve ekonomik operatörlerin kullanılan ambalaj miktarını en aza indirmesini zorunlu kılarak ambalaj atığı oluşumunu en aza indirmeyi amaçlıyor. Teklif, ambalaj atık haline geldiğinde ambalajın mümkün olan en yüksek standartta toplanmasını, sınıflandırılmasını ve geri dönüştürülmesini sağlamayı amaçlıyor. Bu amaçla, genişletilmiş üretici sorumluluğu programları için kriterleri ve atık yönetimine ilişkin hükümleri belirlemektedir. Konsey, Komisyon'un teklifinin kapsamını, kullanılan malzemeye bakılmaksızın tüm ambalajları ve menşei ne olursa olsun (sanayi, imalat, perakende satış, haneler dahil) tüm ambalaj atıklarını kapsayacak şekilde genişletmiştir. Mevcut AB ambalaj ve ambalaj atıkları direktifi ilk olarak 1994 yılında kabul edilmiş ve birçok kez revize edilmiştir. Farklı türdeki ambalaj atıkları için geri dönüşüm hedeflerine ulaşmak amacıyla, AB pazarına yerleştirilen ambalajların belirli gereksinimleri karşılamasını sağlamak ve ambalaj atıklarını önlemek ve yönetmek için önlemler almak üzere AB üye devletlerine yönelik kurallar belirlemektedir. Ancak direktifin çeşitli değerlendirmeleri, ambalajın olumsuz çevresel etkilerini azaltmada başarılı olmadığını göstermiştir. Bu çerçevede, Kasım 2022'de Komisyon, ambalaj ve ambalaj atıklarına ilişkin mevcut direktifin yerini alacak bir yönetmelik teklifinde bulundu. Avrupa Parlamentosu, önerilen düzenlemeye ilişkin tutumunu 22 Kasım 2023'teki genel kurul toplantısında kabul etti. İki kurum, Belçika'nın başkanlığında mevzuatın nihai şekli üzerinde müzakerelere başlayacaktır. [Ayrıntılar...](#)

- Birleşik Krallık, karbondan arındırma çabasını desteklemek amacıyla belirli ithal ürünler için 2027 yılından itibaren yeni bir karbon fiyatlandırma mekanizması uygulayacağını açıkladı. Açıklamaya göre, Birleşik Krallık daha düşük karbon fiyatına sahip olan veya hiç karbon fiyatı olmayan ülkelerden ithal edilen mallar için (öncelikle demir, çelik, alüminyum, seramik, çimento, gübre, cam ve hidrojen ithalatı), 2027 yılından itibaren bir vergi uygulayacak ve bu da yurtdışından gelen ürünlerin Birleşik Krallık'ta üretilenlerle karşılaştırılabilir bir karbon fiyatıyla karşı karşıya kalmasını sağlayacak. SKDM'nin tasarımı, kapsam dahilindeki ürünlerin kesin listesi de dahil olmak üzere 2024 yılında ilave istişarelerle belli olacağı, hükümetin aynı zamanda ticaret üzerindeki etkiyi en aza indirmek ve gerekli uyum adımlarını atmak için gelişmekte olan ülkeler de dahil olmak üzere ticari ortaklarla ve etkilenen işletmeler ve kuruluşlarla da görüşeceği belirtilmiştir.

#### [Ayrıntılar...](#)

- Avrupa Komisyonu, SKDM (Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması) kapsamındaki ürünlerdeki (demir-çelik, çimento, gübre, alüminyum, hidrojen) (elektrik hariç) gömülü emisyonları belirlemek için kullanılacak varsayılan değerler kılavuzunu yayınladı. Kılavuzda, 31 Aralık 2025'e kadar geçiş SKDM dönemi boyunca gömülü emisyonların raporlanması için kullanılacak elektrik dışındaki SKDM kapsamındaki ürünlere ilişkin varsayılan değerleri sağlamaktadır. Beyan sahipleri, gerçek emisyonları rapor etmedikleri veya rapor edemedikleri durumlarda bunları kullanacaktır. Bu varsayılan değerler, ilk raporlama döneminde toplanan verilerin yanı sıra hem AB endüstrisinden hem de AB dışı SKDM ürünleri üreticilerinden gelen geri bildirimleri dikkate alarak ilk raporlama çeyreğinden itibaren düzenli olarak revize edilecektir. Varsayılan değerler, SKDM ürünlerinin menşe ülkesinden bağımsız olarak ve yalnızca 31 Aralık 2025'teki geçiş döneminin sonuna kadar geçerlidir. 2026'dan itibaren başka bir varsayılan değer kümesi geçerli olacaktır. Bu değerler, her ihracatçı ülkenin ortalama emisyon yoğunluğuna göre belirlenecek ve orantılı olarak tasarlanmış bir fiyat artışıyla artırılacaktır.

#### [Ayrıntılar...](#)